

ZAGOSPODAROWANIE PLACU HUTNIKA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W DZIELNICY KASPRZAK W DĄBROWIE GÓRNICZEJ

RAPORT POWARSZTATOWY
ORAZ KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA TERENU
Z OKREŚLENIEM ORIENTACYJNYCH KOSZTÓW REALIZACJI
I PROPOZYCJĄ ETAPOWANIA PRAC

opracowanie: mgr inż. arch. Paweł Jaworski

Katowice, grudzień 2015 r.

I. INFORMACJE O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH

Konsultacje dotyczące zagospodarowania obszaru położonego w dzielnicy Kasprzak w Dąbrowie Górniczej prowadzone były w następujących formach:

- spotkań z mieszkankami i mieszkańcami (warsztatowych oraz otwartych), które przebiegały według poniższego harmonogramu,
- zbierania pisemnych wniosków oraz uwag, które następnie zostały przeanalizowane i rozpatrzone.

Data	Typ spotkania i narzędzia pracy
3 listopada 2015 r.	Spotkanie nr 1 Diagnoza prowadzona: - w formie wywiadu i mapowania, z użyciem podkładu przetworzonej ortofotomapy dla obszaru opracowania,- metodą moderowanego spaceru badawczego po obszarze opracowania.
13 listopada 2015 r.	Spotkanie nr 2 Warsztat projektowy z użyciem podkładu kartograficznego opracowanego w oparciu o przetworzoną mapę zasadniczą oraz ortofotomapę obszaru opracowania, w trakcie którego: - zaprezentowano wyniki diagnozy,- w grupach zebrano społeczne wytyczne dotyczące zagospodarowania obszaru opracowania.
27 listopada 2015 r.	Spotkanie nr 3 Podsumowanie polegające na prezentacji koncepcji zagospodarowania obszaru opracowania, uwzględniającej wyniki warsztatu projektowego oraz diagnozy.

Wszystkie spotkania miały charakter otwarty i odbywały się w Szkole Podstawowej Nr 12 im. Stanisława Staszica w Dąbrowie Górniczej, położonej w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru opracowania.

II. DIAGNOZA ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU OPRACOWANIA

Wylistowane poniżej uwagi dotyczące obecnego zagospodarowania obszaru opracowania zostały – gdy tylko było to możliwe – zinterpretowane graficznie w postaci mapy, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

Charakterystyka wiedzy i postaw uczestniczek i uczestników

Uczestniczkami i uczestnikami pierwszego spotkania otwartego byli w szczególności:

- a) mieszkanki, mieszkańcy i administratorzy budynków wielorodzinnych, położonych w sąsiedztwie obszaru opracowania,
- b) osoby składające wnioski do Budżetu Partycypacyjnego dwóch edycji,
- b) radny Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej.

Ww. ludzie dzielili się wiedzą o tym, w jaki sposób korzystają z Placu Hutnika. Ponadto wskazywali:

- w jaki sposób oceniają jego obecne zagospodarowanie oraz funkcjonowanie,
- utrudnienia wynikające z realizacji i formy nowej inwestycji w sąsiedztwie głównego wejścia na plac od strony północnej (parking),
- ograniczenia techniczne i organizacyjne,
- bariery wynikające ze struktury własnościowej (granice gruntów spółdzielczych).

Uczestniczki i uczestnicy spotkań byli przeważnie przychylnie nastawieni do inicjatywy określenia jednej, spójnej wizji zagospodarowania placu, zgłaszali jednak obawy związane z finansowaniem prac budowlanych oraz harmonogramem ich realizacji. Rozumieli jednocześnie, że opracowany na koniec dokument powinien służyć koordynacji działań podejmowanych w ramach procedury Budżetu Partycypacyjnego, co pozwoli zapobiec chaosowi przestrzennemu.

Większość osób biorących udział w warsztatach była zaznajomiona ze wspomnianym mechanizmem, jak również projektami zgłoszonymi na rok 2015 i 2016. Treść tych wniosków budziła jednak kontrowersje i była przedmiotem dyskusji dotyczącej zasadności i zakresu zmian.

Charakterystyka użytkowników podwórka

Uczestniczki i uczestnicy spotkań wskazali następujące grupy stałych użytkowników podwórka:

- osoby spacerujące z psami,
- piesi przecinający plac w trakcie przechodzenia pomiędzy częściami wschodnią i zachodnią osiedla, a także poruszający się w stronę przystanków autobusowych przy ul. Kasprzaka,
- rodzice z dziećmi korzystającymi z placu zabaw,
- osoby starsze ćwiczące na siłowni plenerowej,
- grupy organizujące i uczestniczące w festynach lokalnych, przygotowywanych przez instytucje zlokalizowane w sąsiedztwie obszaru opracowania,
- służby ratownicze, dojeżdżające do bloków poprzez system ścieżek pieszych oraz placów asfaltowych,
- osoby spożywające alkohol, gromadzące się w części ww. placów,
- użytkownicy i klienci lokali usługowych znajdujących się w pawilonach, położonych na wschód od obszaru opracowania.

Ludzie biorący udział w konsultacjach podnosili wielokrotnie, że Plac Hutnika powinien zachować swój lokalny charakter jako główna przestrzeń rekreacyjna osiedla.

Spółeczna analiza otoczenia i zagospodarowania podwórek

Wejścia na plac i system komunikacji pieszej

Na Plac Hutnika można wejść z każdej strony. W jednym miejscu dostęp jest ograniczony i wynika to z lokalizacji sklepów, w których dopuszczona jest sprzedaż alkoholu. Z tego powodu ogrodzenie placu zabaw nie posiada w części wschodniej bramy, co rodzi szczególne trudności w trakcie organizacji festynów plenerowych (obchodzenie lub demontaż przęseł). W związku z tym zaproponowano, żeby – alternatywnie – zrealizować zamykaną na klucz bramę.

Obszar opracowania przecięty jest systemem ciągów pieszych, które łączą różne części osiedla i służą do codziennej, bezkolizyjnej komunikacji. Na załączniku nr 1 oznaczono najważniejsze z nich, których kierunki należy zachować. Nie oznacza to oczywiście, że należy dokładnie odzwierciedlić ich obecny przebieg; koncepcja nie powinna jednak utrudniać przechodzenia przez plac w sposób najwygodniejszy i najszybszy.

W trakcie pierwszego spotkania wskazano ponadto, że nawierzchnia większości ciągów pieszych jest zniszczona, co – ze względu na brak oświetlenia – uniemożliwia bezpieczne przemieszczanie się po zmroku.

Środek Placu Hutnika zajmuje przerwany ciąg spacerowy. Od strony północnej zamyka go obecnie budowany parking, natomiast od strony południowej – ogrodzenie placu zabaw i siłowni.

Drzewostan i zieleń

Osoby biorące udział w warsztatach zwróciły uwagę na konieczność pielęgnacji zieleni na placu. Szczegółowym problem, który wymaga rozwiązania niezależnie od prowadzonych prac projektowych, są wysokie topole, rosnące na terenie przy bloku nr 40 (grunt spółdzielni).

Obiekty małej architektury

Na terenie Placu Hutnika jest kilka zniszczonych ławek. Te, które znajdowały się w części wschodniej, przy blokach nr 42 i 44, zostały zlikwidowane na wniosek mieszkanek i mieszkańców, ponieważ przesiadujący na nich ludzie zakłócali spokój. W tym kontekście wnioskowano, żeby nie wprowadzać ich tam ponownie. Wydiskutowano, że wschodnie i zachodnie obrzeże placu będzie miało charakter wyłącznie przyrodniczo-izolacyjny. Będzie to „zielony” pas oddzielający budynki mieszkalne od rekreacyjnej części centralnej.

Obecne oświetlenie placu jest niewystarczające, a istniejące lampy – zniszczone.

Place asfaltowe

Dwa place asfaltowe zlokalizowane w północno-wschodniej i północno-zachodniej części obszaru opracowania utraciły swoją pierwotną funkcję (plac zabaw), a jeden z nich służył do niedawna za parking. Należy przemyśleć ich przekształcenie.

Plac zabaw i siłownia

W ocenie osób biorących udział w warsztatach wskazane dwa elementy zagospodarowania terenu są bardzo ważne dla funkcjonowania Placu Hutnika. Mieszkańcy zasygnalizowali jednak brak:

- elementów osłaniających, które powodują, że w lecie nie można się schronić przed słońcem,
- utwardzonych ciągów pieszych, służących do wygodnego przemieszczania,
- miejsc do siedzenia dla osób opiekujących się bawiącymi się dziećmi.

III. OPIS PROPONOWANYCH ROZWIĄZAŃ PROJEKTOWYCH

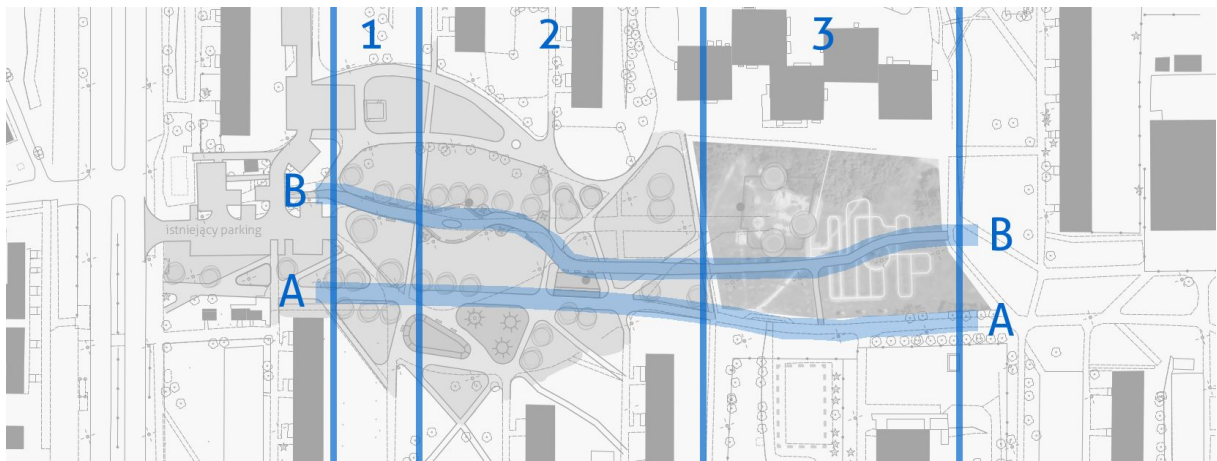
Koncepcja, która została wypracowana w trakcie warsztatów, oparta jest na diagnozie zagospodarowania przestrzennego. Zakłada ponadto, że nowe rozwiązania wzbogacą istniejące elementy.

Kompozycja Placu Hutnika będzie oparta na dwóch osiach o orientacji północ – południe, przecinających cały obszar opracowania:

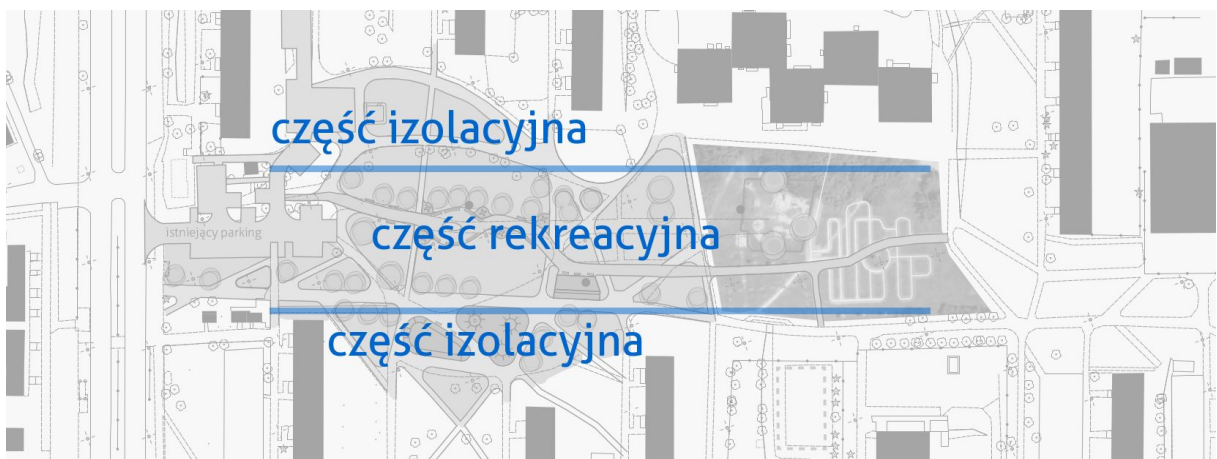
- A) **głównego ciągu pieszego** służącego do codziennej komunikacji, którego trasa będzie biegła wzdłuż bloków nr 28, 30, 32, 34, ogrodzenia przedszkola i szkoły,
- B) **ciągu rekreacyjnego**, zlokalizowanego pośrodku placu.

Plac zostanie podzielony na kilka części:

- 1) **strefę zieloną** odgradzającą budowany parking,
- 2) **strefę wypoczynku** z deptakiem pośrodku,
- 3) **strefę rekreacji** z placem zabaw i siadawkami.

Strefa rekreacji powinna być złożona z zasadniczej części w centrum, a także terenów o charakterze izolacyjnym po obrzeżach.

Główny ciąg pieszy będzie prowadził w stronę przystanku autobusowego, dlatego zaproponowana lokalizacja północnego fragmentu może ulec zmianie.

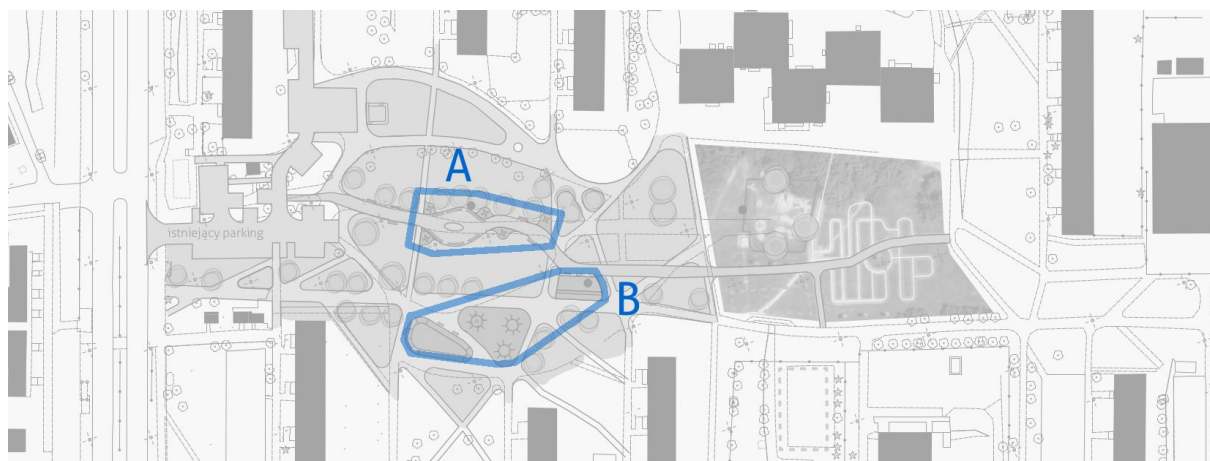
Wskazane elementy oraz ciąg położony najbliżej bloków nr 40, 42 i 44 powinny mieć szerokość minimum 4 m, przy czym ostatni z nich powinien dodatkowo mieć parametry drogi pożarowej, umożliwiającej dojazd pojazdom uprzywilejowanym do wymienionych budynków wielorodzinnych.

Wszystkie ciągi piesze powinny mieć nawierzchnię bitumiczną (mieszanka mineralno-asfaltowa), przy czym ciąg rekreacyjny powinien wyróżniać się kolorem. Alternatywą wskazaną w trakcie konsultacji pisemnych jest nawierzchnia z kostki brukowej, zakomponowanej w sposób plastyczny.

Projekt zakłada wprowadzenie nasadzeń nowych drzew, przede wszystkim w szpalerach położonych wzdłuż ciągów pieszych. Dodatkowo zaproponowano punktowe nasadzenia na terenie placu zabaw, zgrupowane w części północno-wschodniej w taki sposób, żeby nie ograniczały korzystania z fragmentu południowego, który służy od organizacji festynów i pikników. Wokół tych drzew powinny zostać zamontowane ławki, które nie będą niszczyły i ograniczały wzrostu roślin.

Dodatkowym elementem zielonym powinny być nasadzenia wzdłuż ogrodzenia placu zabaw (np. winobluszcz pięciolistkowy).

Nowe urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe zgrupowane będą w dwóch miejscach.

- A. Pierwszym z nich będzie ciąg rekreacyjny, gdzie powinny znaleźć się ławki i stoliki do gry w szachy, a także stoły do gry w ping-ponga. Mały plac, stanowiący lokalne poszerzenie, powinien być otoczony ławkami w postaci elementu architektonicznego, odzwierciedlającego jego kształt. W jego centrum należy umieścić kompozycję zieleni ozdobnej, która stanowić będzie element wyróżniający i identyfikujący Plac Hutnika.
- B. Drugim miejscem będzie ciąg pieszy w części zachodniej, przy którym powinny zostać urządzone: plac do jazdy na rolkach i deskorolkach w formie niewielkich wzniesień, a także plac o nieznacznie obniżonej powierzchni. Na jego terenie w zimie będzie można urządzać lodowisko plenerowe. Ponadto, po drugiej stronie ciągu należy zrealizować niewielką fontannę z płytką misą albo – alternatywnie – zarezerwować miejsce pod ustawienie kurtyny wodnej w lecie.

Cały plac powinien być równomiernie oświetlony za pomocą latarni parkowych.

IV. ORIENTACYJNE KOSZTY REALIZACJI ROZWIĄZAŃ PROJEKTOWYCH

Nazwa	Koszt jedn.	Ilość	Wartość końc.
Ciągi piesze z nawierzchnią bitumiczną, służące do codziennej komunikacji – <i>alternatywnie: z nawierzchnią z kostki brukowej, komponowaną plastycznie</i>	200,00 zł/m ²	3 500 m ²	700 000,00 zł
Lampy parkowe	8 000,00 zł/szt.	25 sztuk	200 000,00 zł
Nasadzenia drzew (np. dąb szypułkowy, lipa drobnolistna)	100 zł/szt.	30 sztuk	3 000,00 zł
Ciąg pieszy (rekreacyjny) z nawierzchnią bitumiczną – <i>alternatywnie: z nawierzchnią z kostki brukowej, komponowaną plastycznie</i>	200,00 zł/m ²	970 m ²	194 000 zł
Ławki z oparciem	3 000 zł/szt.	11 sztuk	33 000,00 zł
Ławki zlokalizowane na placu zabaw, wokół drzew (projekt indywidualny)	3 000 zł/szt.	3 sztuki	9 000,00 zł
Ławki zlokalizowane przy placu stanowiącym poszerzenie ciągu rekreacyjnego (projekt indywidualny – policzono koszt dla ławki z profilami stalowymi oraz siedziskami drewnianymi)	500 zł/1 mb	36 mb	18 000,00 zł
Kosze na śmieci	1 500 zł/szt.	20 sztuk	30 000 zł
Kosze na psie odchody (zestawy)	800 zł/szt.	6 sztuk	4 800 zł
Stoliki do gry w szachy – <i>alternatywnie: stoły do gry w ping-ponga</i>	3 000,00 zł/szt.	6 sztuk	18 000 zł
Place (plenerowe lodowisko oraz do jazdy na rolkach i deskorolkach) – nawierzchnia bitumiczna	300,00 zł/m ²	530 m ²	159 000 zł
Fontanna – <i>alternatywnie: miejsce pod kurtynę wodną</i>	250 000, 00 zł/szt.	-	250 000,00

UWAGA:

- wskazane ceny są orientacyjne i mogą ulec zmianie ze względu na wybór tańszych lub droższych elementów w trakcie tworzenia dokumentacji budowlanej,
- szczegółowej analizie wymaga koszt realizacji fontanny, który będzie uzależniony od konkretnych rozwiązań architektonicznych,
- kwoty należy powiększyć o koszt dokumentacji projektowej, prace związane z budową przyłączy i usunięciem placów asfaltowych.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – DIAGNOZA

DIAGNOZA

wskazywane problemy:

- zaniedbana zielen
- zniszczona nawierzchnia ciągów pieszych
- zdewastowane oświetlenie
- zakłócenia ciszy nocnej
- brak możliwości dojazdu pojazdów uprzywilejowanych
- niedoposażony plac zabaw
- zbyt duże następcznienie i brak zadrzewień na placu zabaw

główne ciągi piesze

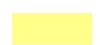
zdewastowana nawierzchnia

obszary, na których nie powinny się pojawiać ławki

przestrzeń niebezpieczna lub niezagospodarowana

zniszczona nawierzchnia, która w ciepłe dni rozmięka i nie nadaje się do użytkowania

teren ogrodzony

teren siłowni

obiekt usługowy

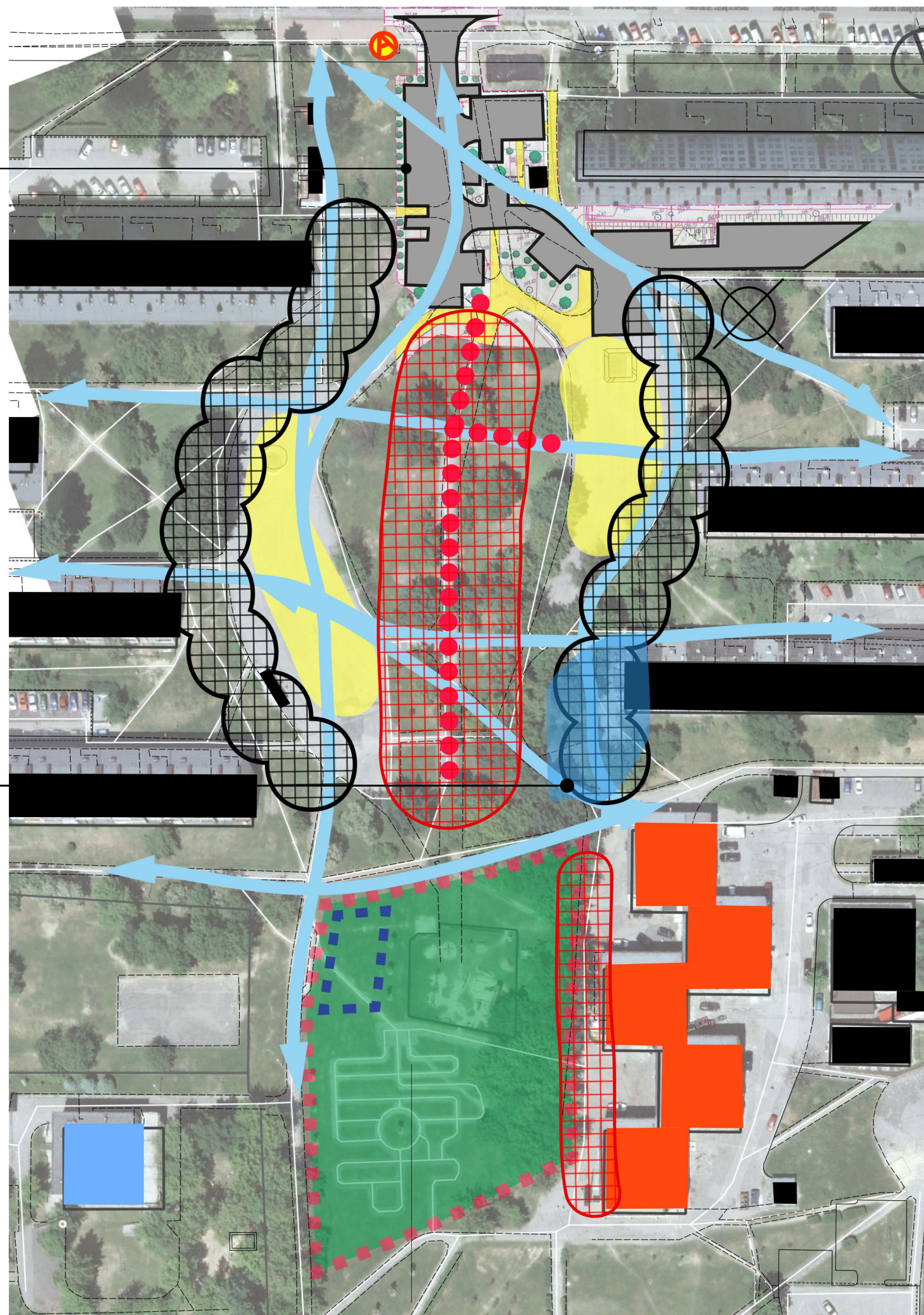
szkoła

drzewa usytuowane zbyt blisko budynków (teren spółdzielni)

nowowbudowany parking
uwaga: diagnoza, była przeprowadzana
w czasie, kiedy parking był w budowie

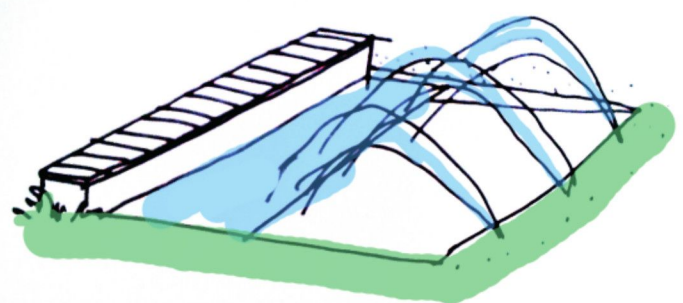
obszar zalewany w czasie deszczowym

ZAŁĄCZNIK NR 2 – KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA

skala 1:1000

<http://www.landezine.com/index.php/2011/12/squares-in-arentieres-landscape-architecture/>

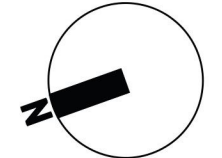
<http://theownerbuildernetwork.co/ideas-for-your-rooms/furniture-gallery/tree-seat/>

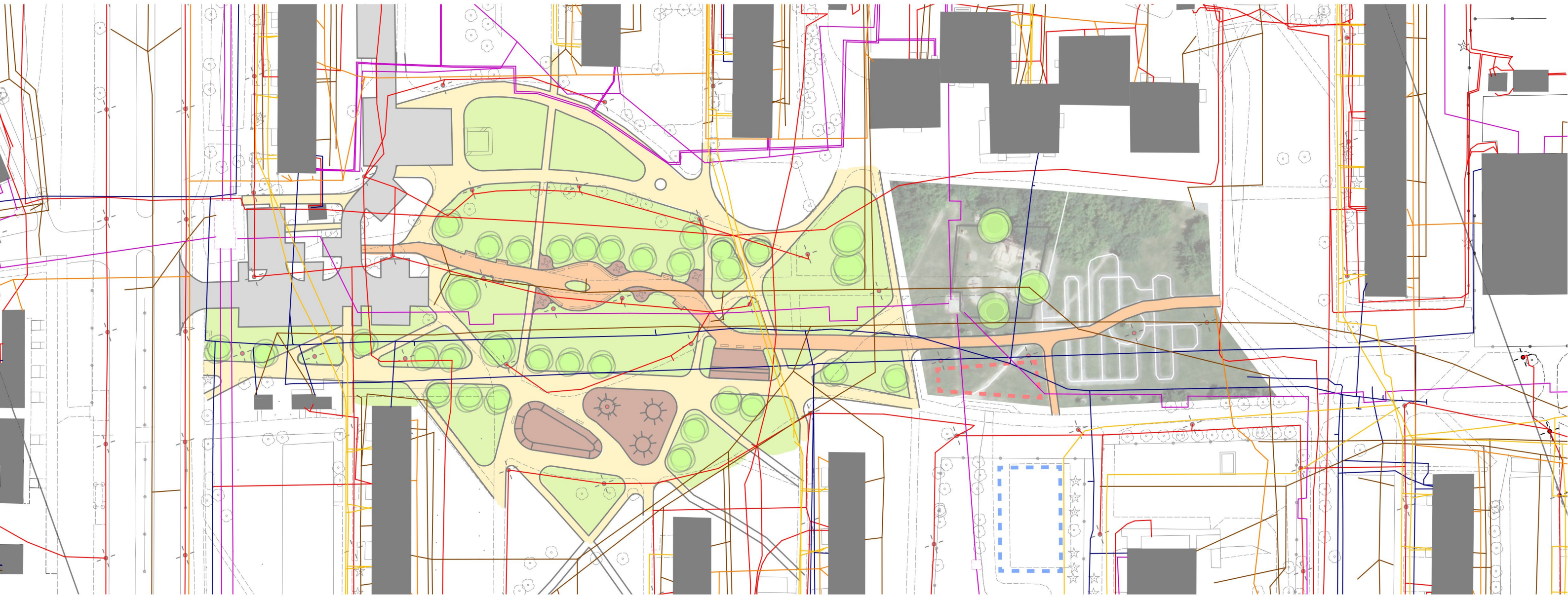
- ciągi piesze
- trawniki
- ciąg rekreacyjny

- oświetlenie
- ławki oraz kosze na śmieci, uwaga: kosze na śmieci powinny być rozmieszczone równomiernie po całym terenie

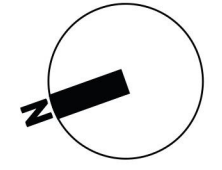
- stoliki do gry w szachy lub do gry w ping-ponga
- nowe nasadzenia lub zachowanie istniejących, niezinventaryzowanych drzew

- centralny punkt, kompozycja z zieleni ozdobnej
- istniejąca siłownia
- zgłoszony do budżetu obywatelskiego projekt placu zabaw dla dzieci starszych

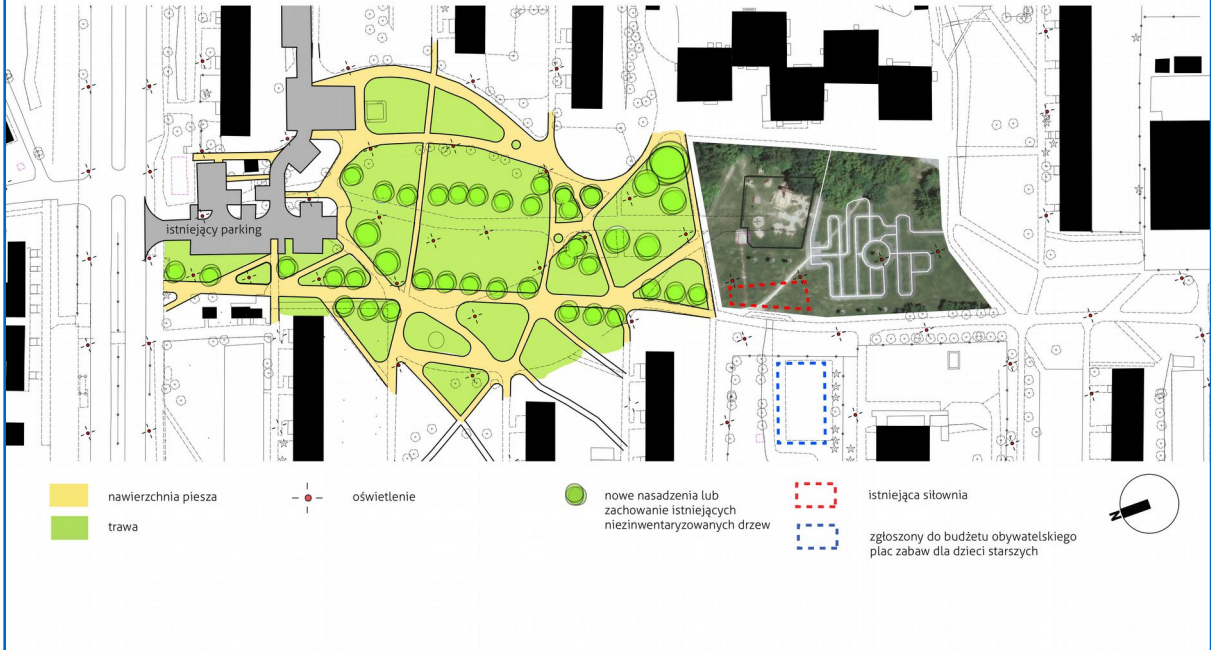
- przewód wodociągowy
- przewód elektroenergetyczny
- przewód ciepłowniczy
- przewód gazowy
- przewód telekomunikacyjny
- przewód kanalizacyjny
- przewód niezidentyfikowany

ZAŁĄCZNIK NR 3 – WSTĘPNA PROPOZYCJA ETAPOWANIA INWESTYCJI

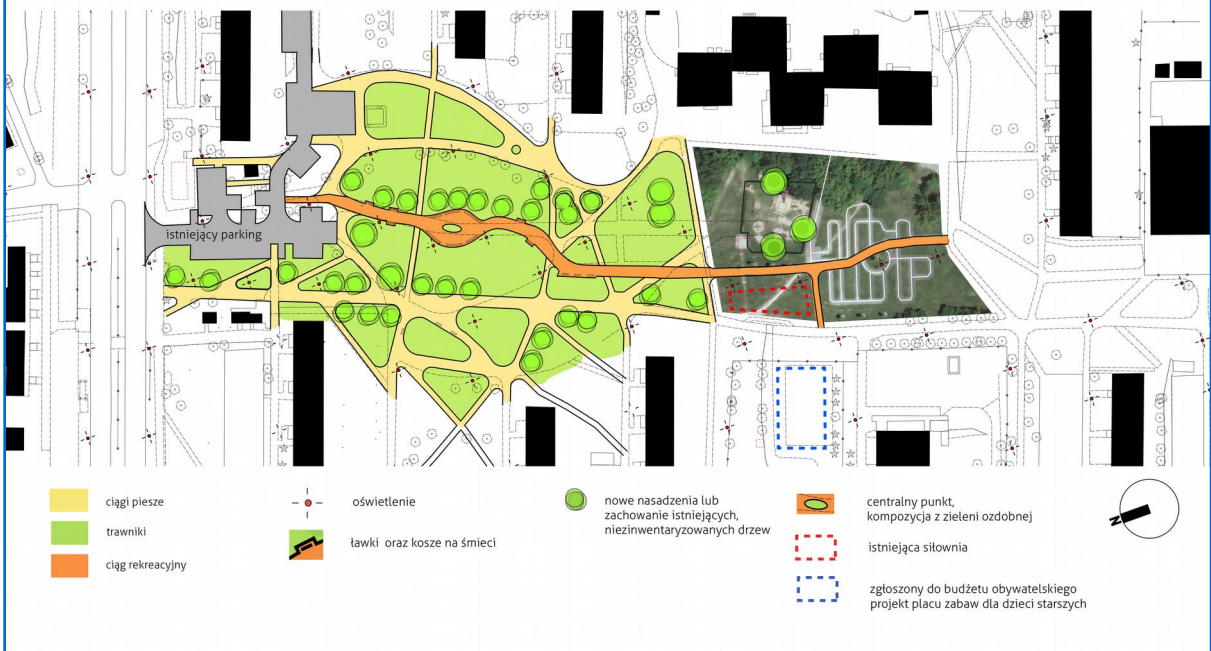
KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA - ETAP I

skala 1:1000

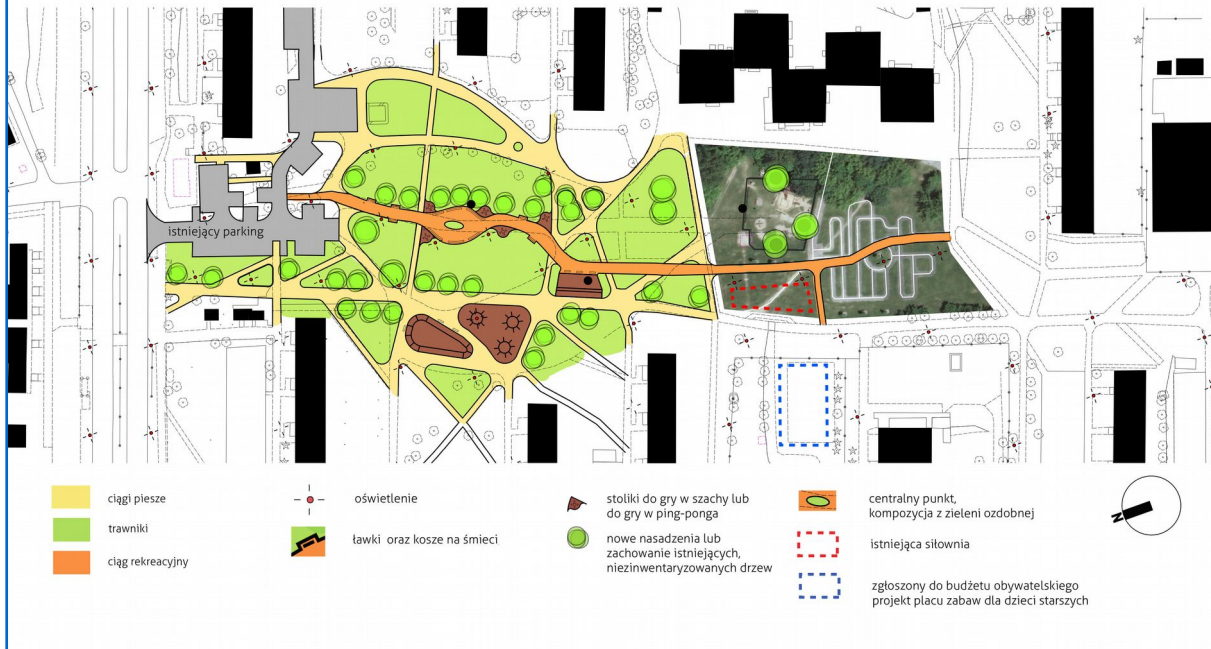
KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA - ETAP II

skala 1:1000

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA - ETAP III

skala 1:1000

**ZAŁĄCZNIK NR 4 – WYNIKI WARSZTATÓW Z UCZENNICAMI I UCZNIAMI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 12 IM. STANISŁAWA STASZICA
W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

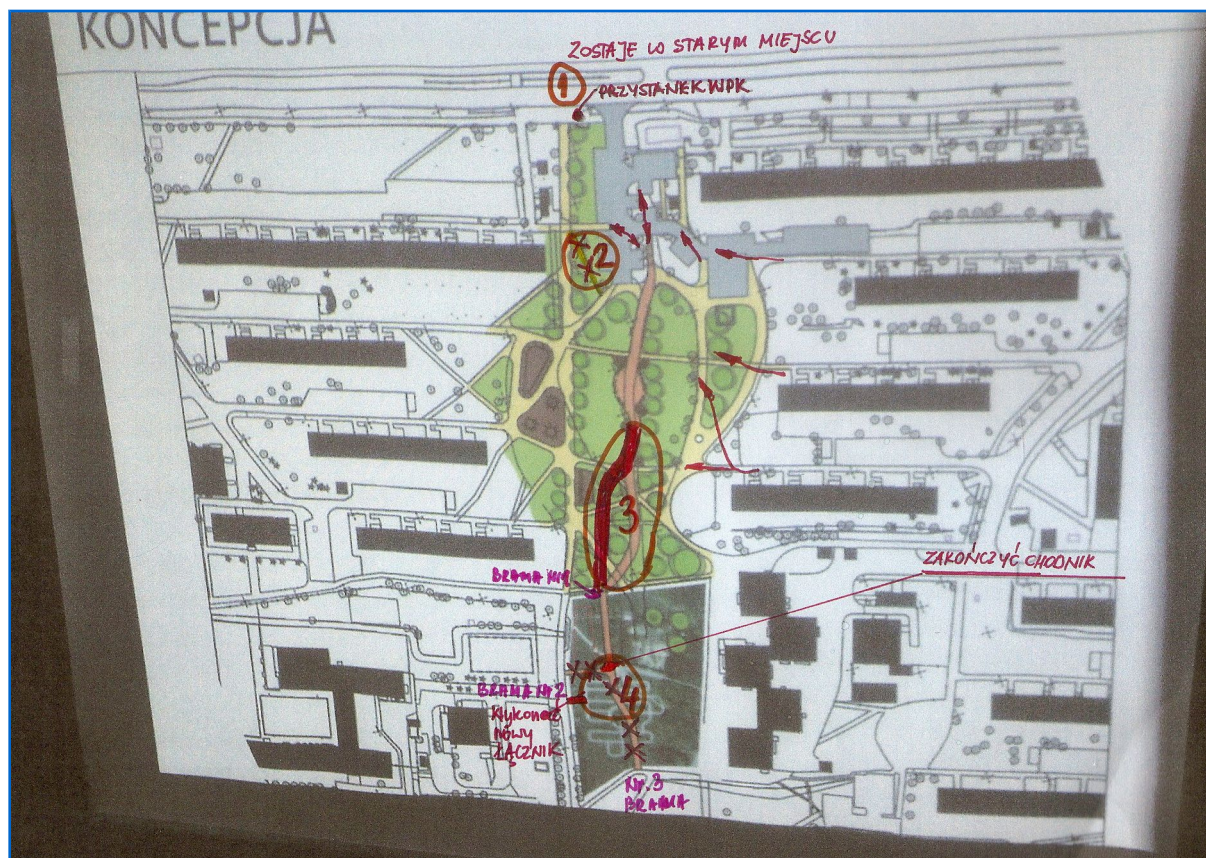
Spotkanie warsztatowe z uczennicami i uczniami Szkoły Podstawowej Nr 12 im. Stanisława Staszica w Dąbrowie Górniczej miało miejsce 8 grudnia 2015 r. Dzieciom przedstawiono wizję wypracowaną w trakcie procesu warsztatowego. Następnie zostały poproszone o narysowanie wymarzonego placu zabaw i sprzętów, które powinny znaleźć się na takim terenie.

Na planszach pojawiły się sugestie dotyczące wprowadzenia: torów do jazdy na rowerze i rollkach, huśtawek, drabinek i innych elementów do wspinania się, zjeżdżalni, tyrolek itd. W związku z tym po stworzeniu szkieletu komunikacji pieszej na obszarze opracowania należy zaplanować realizację nowych atrakcji. Powinno się to odbywać w sposób uporządkowany i skoordynowany z nasadzeniami zieleni wysokiej, osłaniającej teren przed światłem słonecznym.

Dyskusja z młodymi użytkownikami Placu Hutnika dostarczyła dodatkowych argumentów za wprowadzeniem stołów do gry w szachy przy ciągu rekreacyjnym. W koncepcji przewidziano możliwość zastąpienia części z nich stolami do gry w ping-ponga, które również pojawiały się w wypowiedziach dzieci.

ZAŁĄCZNIK NR 5 – WYNIKI KONSULTACJI PISEMNYCH

Uwagi pana Z. M. przesłane mailem z dnia 4 grudnia 2015 r.

„1. Przystanek WPK zostaje w tym samym miejscu, ulegnie zmianie tylko model wiaty.(informacja z dnia dzisiejszego od wykonawcy). Dlatego nie ma potrzeby zmieniać kierunku przejścia , bo ono będzie się kończyć zgodnie z pana sugestią na wiacie.”

Zaproponowany układ ciągów pieszych zapewnia wygodne dojście do przystanków autobusowych położonych po obu stronach ul. Kasprzaka. Rozwiązanie to będzie można skorygować na etapie tworzenia dokumentacji budowlanej, jeżeli będzie taka potrzeba, dlatego nie wprowadzono zmian w koncepcji.

„2. Zwracam się o przeanalizowanie zasadności tej dodatkowej alejki, wg. mojego rozeznania w terenie nie ma ona uzasadnienia. Strzałkami oznaczyłem którędy będą chodzić, nikt nie będzie szedł dalej około 20 metrów dalej . Ludzie chodzą najkrótszymi drogami i przejścia w rejonie parkingu to umożliwiają w doskonały sposób dla mieszkańców bloków 40 i 42,44.”

Ciągi piesze można realizować na różnych konfiguracjach, remontując i utwardzając najpierw główne połączenia, a później podrzędne. Przedstawiona koncepcja może zostać skorygowana w trakcie tworzenia dokumentacji projektowej w wyniku obserwowania faktycznego ruchu pieszych po zrealizowaniu parkingu. Z tego powodu nie wprowadzono zmian w dokumencie.

„3. Zwracam się o przeanalizowanie przejścia rekreacyjnego, aby przebiegało obok fontanny która będzie nie wątpliwie atrakcją placu. Również w jej pobliżu powinno pojawić się kilka ławek.”

Wprowadzono zmiany w zagospodarowaniu terenu.

„4. Chodnik przez plac zabaw zakończyć w miejscu oznaczonym . Od chodnika str. Przedszkola ozn. chodnik do do istniejącego miasteczka ruchu drogowego. Od str. bramki nr. 3 jest utwardzone wejście. Pozwoli to zachować nie naruszoną strukturę tej budowli, z której bardzo chętnie korzystają dzieci

mlodsze. Nie prowokujemy mieszkańców i nie zmieniamy ich zachowań, oraz do pisania protestów ponieważ oni taką koncepcję zaakceptowali dwa lata temu w głosowaniu.”

Zaproponowany przebieg ciągu rekreacyjnego służy uporządkowaniu komunikacji pieszej na terenie placu zabaw i nie niszczy istniejącego zagospodarowania; w zaproponowanym kształcie wiąże się z układem „miasteczka ruchu drogowego”. Tym niemniej można odstąpić od realizacji tego odcinka na etapie tworzenia dokumentacji budowlanej, jednak w ocenie autora raportu jest to ważne połączenie, które zapewnia komfort przemieszczania się po całym obszarze opracowania w trakcie wypoczynku. W tej formie zostało ono zaprezentowane w trakcie spotkań warsztatowych, w związku z tym nie wprowadzono zmian w dokumencie.

„5. Co zaś tyczy tzw. lodowiska, to nadmieniam że około 500 mb. od tego terenu jest przygotowany plac od 15 lat i na którym tylko jeden raz udało się uzyskać taflę lodową. Tak że sprawa warta zastanowienia nad innym sposobem zagospodarowania.”

Plac zaplanowano w taki sposób, żeby był użytkowany niezależnie od tego, czy powstanie na nim tafla lodowiska, czy nie. W drugim przypadku może pełnić np. funkcję placu do jazdy na rolkach. W związku z tym nie wprowadzono zmiany w koncepcji.

„6 Zaproponowane ławki , jako jedna długa, może i ładnie to będzie wyglądało, lecz mało intymnie i będzie służyło innym celom (miejsc do spania osiedlowym lumpom).”

Na obszarze opracowania przewidziano realizację ławek o różnych kształtach. Większość z nich to wolnostojące ławki dwuosobowe, a tylko w centralnej części placu wskazano lokalizację ławek liniowych. W ten sposób zapewniono różnorodność korzystania z obszaru, która w ocenie autora raportu jest ważną wartością. W związku z tym nie wprowadzono zmian w zagospodarowaniu terenu.

Uwagi pani M. M. przesłane mailem z dnia 6 grudnia 2015 r.

„1) W części północno-zachodniej przy planowanym miejscu na lodowisko powinny się jednak znaleźć jakieś ławeczki dla osób pilnujących bawiące się tam dzieci.”

Wprowadzono zmiany w zagospodarowaniu terenu.

„2) Deptak czyli ciąg rekreacyjny z ławkami mógłby być wykonany z nawierzchni podobnej jak wykonano Aleje, czyli coś na kształt kostki LibetDecco Antico Romano lub Elegante Piccola w różnej kolorystyce dla podkreślenia kształtu ścieżek.”

Dodano odpowiednią informację o alternatywnym urządzeniu nawierzchni.